

รายงานผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

สมัยสามัญ ครั้งที่ 65

ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

วันที่ 15-17 มีนาคม 2559

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอสรุปผลการประชุมโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ สรุปสาระสำคัญดังนี้

1.1 ความคืบหน้าการประชุมอย่างไม่เป็นทางการเรื่อง Catalogue of Instrument และ มาตรฐานเอกชน

การกำหนดบทยกเว้นความผิด (Disclaimer) ของ Catalogue of Instrument และการกำหนดคำนิยามและข้อแนะนำภายใต้มาตรฐานเอกชนยังคงเป็นประเด็นที่ค้างค้างและยังไม่ได้ฉันทามติจากประเทศสมาชิก ส่งผลให้ฝ่ายเลขาคณะกรรมการ SPS ไม่สามารถประกาศรายงานการประชุมคณะกรรมการ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชฉบับที่ 4 ได้นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 ซึ่งในครั้งนี้นี้ทั้งสองประเด็นได้ถูกหยิบยกขึ้นอีกครั้งเพื่อให้ประเทศสมาชิกร่วมกันให้ความเห็นและหาทางออก อย่างไรก็ตามครั้งนี้มีเพียงเรื่องมาตรฐานเอกชนที่ถูกหยิบยกขึ้นโดยนอร์เวย์และบราซิล ซึ่งทั้งสองประเทศต่างได้เสนอคำนิยามและข้อแนะนำภายใต้มาตรฐานเอกชนซึ่งมีความแตกต่างกันและในที่สุดไม่สามารถพิจารณาและลงฉันทามติได้ ฝ่ายเลขาคณะฯจึงเสนอให้นอร์เวย์และบราซิลเป็นประเทศประสานงานกลางโดยให้ทุกประเทศสมาชิกพิจารณาร่างของทั้งสองประเทศภายในช่วงปลายเดือนพฤษภาคมและพิจารณาท่าทีของประเทศตนเองเพื่อร่วมอภิปรายในการประชุมครั้งที่ 66 ที่จะมีการขึ้นในเดือนกรกฎาคมนี้

1.2 สหภาพยุโรปนำเสนอกฎระเบียบว่าด้วยอาหารใหม่ (Novel Food)

สหภาพยุโรปปรับเปลี่ยนแนวทางการพิจารณาการนำเข้าอาหารใหม่จากเดิมที่ใช้ วิจารณ์ถ้อยแถลงและกฎหมายของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศในรูปแบบการกระจายอำนาจมาเป็นการรวมศูนย์อำนาจที่คณะกรรมการสหภาพยุโรป ณ กรุงบรัสเซลส์ โดยได้กำหนดว่า สินค้าที่จัดเป็นอาหารใหม่ คือ สินค้าที่มีการบริโภคหรือนำเข้ามายังสหภาพยุโรปหลังปี ค.ศ. 1997 หรือมีการนำเข้าในช่วงเวลานั้นน้อยกว่า 25 ปี ทั้งนี้สินค้าอาหารใหม่ที่จะสามารถนำเข้าได้ภายหลังกฎระเบียบฉบับนี้ประกาศใช้ (1 มกราคม 2565) จะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับสหภาพยุโรปก่อน โดยขั้นตอนในการยื่นขึ้นทะเบียนนำเข้าสินค้าประกอบด้วยขั้นตอนการพิจารณา 2 ขั้นตอนหลักคือ การพิจารณาผ่านคณะกรรมการสหภาพยุโรปและการพิจารณาประเมินความเสี่ยงของอาหารโดยหน่วยงานด้านความปลอดภัยอาหารของสหภาพยุโรป (European Food Safety Authority: EFSA) ซึ่งในขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงของอาหารโดย EFSA จะใช้เวลาประมาณ 4 เดือน (สำหรับสินค้าท้องถิ่นที่มาจากประเทศกำลังพัฒนา) ทั้งนี้ระยะเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการพิจารณา สหภาพยุโรปยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนเนื่องจากบางขั้นตอนยังอยู่ในช่วงการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติอยู่

2. การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ 65 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 การเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศ (Specific Trade Concerns: STCs)

2.1.1 ข้อกังวลทางการค้าที่อาจมีผลกระทบต่อประเทศไทย ดังนี้

- สหรัฐอเมริกา จีนและอาร์เจนตินาแสดงข้อกังวลต่อการร่างการจำแนกประเภทของสารที่จัดว่าเป็นสารที่ขัดขวางการทำงานของต่อมไร้ท่อของสหภาพยุโรป (Endocrine Disruptor)

สหรัฐอเมริกา จีนและอาร์เจนตินาหิยบายกประเด็นการจำแนกประเภทของสาร Endocrine Disruptor เนื่องจากเห็นว่ากรจำแนกประเภทสารไม่เป็นไปตามหลักการการประเมินความเสี่ยงและเรียกร้องให้สหภาพยุโรปทบทวนร่างข้อสรุป ซึ่งในการประชุมมีประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกแสดงความคิดเห็นและมีข้อกังวลต่อร่างดังกล่าว มากถึง 23 ประเทศซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยภายใต้เหตุผลที่ว่ากรจัดประเภทสารอาจเป็นวิธีการทางอ้อมที่จำกัดการใช้ยาฆ่าแมลงซึ่งส่วนใหญ่มีคุณสมบัติเป็น Endocrine Disruptor จึงอาจมีผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่ยังมีการใช้ยาฆ่าแมลงอยู่

- จีนและเวียดนามแสดงข้อกังวลต่อมาตรการของสหรัฐอเมริกาเรื่องการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตปลาในตระกูล Siluriformes

จีนและเวียดนามแสดงความคิดเห็นว่าการกำหนดมาตรการดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาถือเป็นการกีดกันการค้าที่มากเกินไปและขัดต่อความตกลงด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เนื่องจากมีวิธีการตรวจสอบที่เข้มงวดเช่นเดียวกับสินค้ากลุ่มปศุสัตว์ซึ่งเป็นสินค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง โดยทั้งสองประเทศตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดปลาในตระกูลนี้จึงได้รับการเลือกให้ตรวจสอบด้วยวิธีที่เข้มงวดเช่นนี้ด้วยเหตุว่าปลาในกลุ่มนี้มีความเสี่ยงก่อโรคในคนต่ำอยู่แล้ว ซึ่งผู้แทนจากเวียดนามมองว่า ในอนาคตสหรัฐอเมริกาอาจใช้วิธีนี้ในการกีดกันการค้าสัตว์น้ำอื่นๆ ก็เป็นไปได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ในที่ประชุมผู้แทนไทยได้แสดงความสนใจต่อทั้งสองประเด็นข้างต้น เนื่องจากเห็นว่า เป็นประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อกรส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยและควรมีการติดตามต่อไป

- เปรูแสดงข้อกังวลต่อประกาศกฎระเบียบว่าด้วยอาหารใหม่ (Novel Food) ของสหภาพยุโรป

เปรูยังคงแสดงความกังวลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับร่างกฎระเบียบว่าด้วยอาหารใหม่ เนื่องจากเห็นว่า คำนิยามในกฎระเบียบยังขาดความชัดเจน ขัดกับความตกลงขององค์การการค้าโลก อาจเป็นอุปสรรคทางการค้าโดยเฉพาะในประเทศผู้ส่งออกสินค้าท้องถิ่น (Traditional Food) และมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมภายในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งในครั้งนี้โคลัมเบีย กัวเตมาลาและบราซิลได้แสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกับเปรู ทั้งนี้สหภาพยุโรปได้ชี้แจงว่า กฎระเบียบดังกล่าวไม่ขัดกับหลักการขององค์การการค้าโลกและจะบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2561

2.1.2 ข้อกังวลทางการค้าเรื่องใหม่ที่สำคัญ ดังนี้

- บราซิลแสดงข้อกังวลต่อมาตรการของสหภาพยุโรปเรื่องการระงับนำเข้าเนื้อหมูจากเมือง Santa Catarina เนื่องจากการปนเปื้อนของสารแรโคโตปามีน

- สหภาพยุโรปแสดงข้อกังวลต่อมาตรการของจีนในการระงับนำเข้าสัตว์ปีก เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก

2.2 การแจ้งสถานะปลอดโรคระบาด หรือศัตรูพืชภายใต้มาตรการความโปร่งใสของความตกลง

- สหภาพยุโรปแจ้งสถานะโรควัวบ้าของโรมาเนียภายใต้การรับรองของ OIE โดย OIE จัดให้เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงของโรควัวบ้าน้อย (Negligible BSE Risk)

- ในจี้เรียรายงานสถานการณ์โรคใช้หัวตลกในประเทศ โดยระบุว่า ขณะนี้ปลอดจากเชื้อใช้หัวตลกแล้วและเตรียมออกมาตรการเพื่อป้องกันการอุบัติซ้ำของโรคดังกล่าว

3. การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า

3.1 การหารือทวิภาคีกับสาธารณรัฐประชาชนจีน (ไต้หวัน)

ผู้แทนจากคณะผู้แทนถาวรสาธารณรัฐประชาชนจีน (ไต้หวัน) ประจำองค์การการค้าโลก (Mr. Leon H.J. Liao, Second Secretary) ได้ขอพบกับผู้แทนไทยเพื่อขอสอบถามความคืบหน้าเรื่องการนำเข้าเมล็ดพันธุ์มะละกอจากไต้หวัน ผู้แทนไทยได้ชี้แจงว่า กรมวิชาการเกษตรวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเรียบร้อยแล้ว และเตรียมส่งรายชื่อศัตรูพืชให้ไต้หวันพิจารณา ทั้งนี้ผู้แทนไทยได้ทวงถามถึงช่วงเวลาการเดินทางมาตรวจสอบรับรองระบบมั่งคุดไทย ทราบว่า ไต้หวันกำลังรอหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการโดยในเบื้องต้นมีแผนจะเดินทางมาตรวจในช่วงเดือนเมษายน 2559 นอกจากนี้ผู้แทนไทยได้ชี้แจงข้อมูลและขอให้ไต้หวันยกเลิกมาตรการที่กำหนดในระเบียบการนำเข้าพืชและผลิตภัณฑ์ของไต้หวันฉบับปัจจุบันจำนวน 5 รายการ เนื่องจากไม่พบศัตรูพืชกักกันดังกล่าวในประเทศไทย

3.2 การหารือทวิภาคีกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ผู้แทนจากคณะผู้แทนถาวรสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามประจำองค์การการค้าโลก (Mr. Tran Cong, ที่ปรึกษาคณะผู้แทนถาวรสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) ผู้แทนจากกระทรวงเกษตร (Pham Quang Huy, รองหัวหน้ากองต่างประเทศและการลงทุน) และผู้แทนภาคเอกชนได้ขอหารือกับผู้แทนไทยเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นต่อมาตรการของสหรัฐอเมริกาเรื่องการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตปลาในตระกูล Siluriformes เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีผลกระทบต่อ การส่งออกปลาของเวียดนามอย่างมาก ทั้งนี้ผู้แทนไทยเห็นว่ามาตรการดังกล่าวมีผลกระทบต่อไทยน้อยมากเมื่อเทียบกับเวียดนาม อย่างไรก็ตามไทยได้แสดงความสนใจในมาตรการดังกล่าวในที่ประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ

ทั้งนี้ภายหลังการประชุมคณะกรรมการ SPS ผู้แทนไทยได้สอบถามผู้แทนเวียดนามเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคืบหน้าการเปิดตลาดมะม่วงและเงาะ ซึ่งผู้แทนเวียดนามได้ประสานต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์สรุปได้ว่า มะม่วงและเงาะอยู่ในระหว่างการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชซึ่งเวียดนามชี้แจงว่าได้เปิดตลาดลำไยและลิ้นจี่ให้ประเทศไทยเมื่อปลายปี 2558 จึงขอให้ไทยช่วยผลักดันการเปิดตลาดลำไย ลิ้นจี่และมะม่วงให้ด้วย

3.3 การหารือทวิภาคีกับประเทศออสเตรเลีย

ผู้แทนจากคณะผู้แทนถาวรประเทศออสเตรเลียประจำองค์การการค้าโลกสอบถามเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ตามร่างประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เรื่องโรควัวบ้า ผู้แทนไทยชี้แจงว่า ขณะนี้สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ได้ประสานกับ อย. แล้วและเตรียมจัดทำหนังสือทางการชี้แจงทางออสเตรเลียต่อไป

3.4 การหารือทวิภาคีกับสหภาพยุโรป

ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านการค้าภายใต้คณะกรรมการยุโรป (Mr. Paulo Luciano) และผู้แทนจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ได้แก่ ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศของหน่วยงานด้านความปลอดภัยอาหารเบลเยียม (Ms. Emmanuelle Prisse) ที่ปรึกษาด้านการเปิดตลาดสินค้าปศุสัตว์ของเนเธอร์แลนด์ (Mrs. Tamara van Riet) และรองหัวหน้าฝ่ายนโยบายการเกษตร การพัฒนาและการค้าของฝรั่งเศส (Dr. Myriam Carpenter) ขอเข้าพบผู้แทนไทยและทวงถามความคืบหน้า 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การระงับการนำเข้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกจากการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก ผู้แทนสหภาพยุโรปขอให้ไทยยกเลิกการระงับการนำเข้าทั้งประเทศ ทั้งนี้ผู้แทนไทยชี้แจงว่า กรมปศุสัตว์กำลังเตรียมการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมเรื่องไข้หวัดนกกับสหภาพยุโรป 2) ความคืบหน้าขั้นตอนการขอนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ ผู้แทนสหภาพยุโรปได้ส่งตารางสินค้าคงค้างให้กับผู้แทนไทยและขอให้ประสานกรมปศุสัตว์เพื่อปรับสถานะของสินค้าให้เป็นปัจจุบัน 3) สอบถามเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ตามร่างประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เรื่องโรคควัวบ้า ผู้แทนไทยชี้แจงว่า ขณะนี้สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ได้ประสานกับ อย. แล้วและเตรียมจัดทำหนังสือทางการชี้แจงทางสหภาพยุโรปต่อไป

จากผลการประชุมดังกล่าว มกอช.เห็นควรแจ้งให้กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมงและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทราบและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ที่มา กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ